

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

V súlade s § 78b ods. 1 a 2 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) písomnú žiadosť o poskytnutie finančného príspevku podľa § 71 ods. 6 a 7, § 78a a 78aa zákona (ďalej len finančný príspevok“) na príslušný rozpočtový rok doručuje obec a neverejný poskytovateľ sociálnej služby Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „ministerstvo“) v elektronickej podobe prostredníctvom informačného systému sociálnych služieb v lehote od 1. júla do 31. augusta predchádzajúceho rozpočtového roka. Poskytnutím tohto finančného príspevku, za podmienok ustanovených zákonom, zo štátneho rozpočtu sa spolufinancuje

- poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek (zariadenia podporovaného bývania, zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby, rehabilitačné strediská, domovy sociálnych služieb, špecializované zariadenia, denné stacionáre), a to prostredníctvom obcí alebo neverejnými poskytovateľmi sociálnej služby,
- poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb krízovej intervencie (nocľahárne, útulky, domovy na polceste, zariadenia núdzového bývania) prostredníctvom obcí, a
- poskytovanie sociálnej služby v nocľahárňach neverejnými poskytovateľmi tejto sociálnej služby na miestnej úrovni.

V súlade s právnymi podmienkami ustanovenými zákonom, žiadateľ o poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025 musel mať oprávnenie poskytovať sociálnu službu v zariadení, pre ktoré žiada o poskytnutie finančného príspevku, ku dňu podania písomnej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025, najneskôr mu však toto oprávnenie muselo vzniknúť k poslednému dňu zákonom ustanovenej lehoty na podanie tejto žiadosti, ktorým bol 31. august 2024. Týmto oprávnením je zápis do registra sociálnych služieb vykonaný príslušným vyšším územným celkom, ktoré musí trvať ku dňu podania žiadosti o poskytnutie finančného príspevku, najneskôr však muselo vzniknúť k poslednému dňu zákonom ustanovenej lehoty na podanie tejto žiadosti, teda k 31. augustu 2024, a trvať aj pre rozpočtový rok 2025, pre ktorý je tento finančný príspevok určený a poskytovaný.

Cieľom návrhu nariadenia vlády je vytvoriť právne podmienky v novovzniknutých zariadeniach sociálnych služieb po 31. auguste 2024, ktoré začali alebo začnú poskytovať túto sociálnu službu až v rozpočtovom roku 2025, na možnosť začatia poskytovania tejto sociálnej služby prijímateľom tejto sociálnej služby v rozpočtovom roku 2025 s finančnou podporou poskytovanej sociálnej služby z verejných prostriedkov (aj poskytnutím finančného príspevku zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly ministerstva na spolufinancovanie sociálnej služby).

Vzhľadom na narastajúci dopyt po službách dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti aj v kontexte s demografickým vývojom a jeho dôsledkami, na ktorý reaguje aj Plán obnovy a odolnosti SR, Komponent 13. Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť, legitímnym verejným záujmom takto koncipovanej právnej úpravy je zabezpečenie reálnej dostupnosti týchto sociálnych služieb, a to aj zvýšením počtu disponibilných miest na poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb podmienených

odkázanosťou fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby. Napĺňanie tohto legitímneho verejného záujmu rozvoja, udržateľnosti a dostupnosti komunitne orientovaných služieb dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti v odvetvovej pôsobnosti ministerstva, umožňuje svojou investičnou zdrojovou podporou realizácia Plánu obnovy a odolnosti SR Komponentu 13. Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť, a to aj rozvojom siete takto orientovaných služieb s časovým horizontom ich postupnej realizácie a odovzdávania do užívania do roku 2026.

Účel takto koncipovanej právnej úpravy je odôvodnený osobitosťami pretrvávajúcej mimoriadnej situácie, vyhlásenej v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny, a jej dôsledkami v enormnom náraste miery inflácie so súvisiacim nárastom cien tovarov, služieb a energií s priamou väzbou aj na nárast cien stavebných prác a ich faktické zabezpečovanie a realizáciu a so súvisiacim nedostatočným personálnym zabezpečením a zdrojovým krytím. Objektívne tak vzniká predlžovanie lehôt vykonávania potrebných stavebných činností, následné predlžovanie súvisiacich administratívnych správnych konaní, najmä stavebných, spojených s predĺžením času zabezpečenia relevantných podkladov na konanie o zápise do registra sociálnych služieb, a tým aj reálneho plnenia právnych podmienok na zápis sociálnej služby do registra sociálnych služieb.

Legitímnym verejným záujmom na takomto jednorazovom predĺžení lehoty na podanie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025, resp. na podanie tejto žiadosti v „dodatočnej“ novoustanovenej lehote, je aj vytvorenie právnych podmienok na rozvoj súvisiaceho konkurenčného prostredia pri poskytovaní sociálnej služby, a tým aj cenovej dostupnosti poskytovanej sociálnej služby pre jej prijímateľov, v čase pretrvávajúceho nárastu miery inflácie a jej vplyvu na úhradu za poskytovanú sociálnu službu.

V čase pretrvávajúcej mimoriadnej situácie predkladaný návrh nariadenia vlády vychádza aj zo spoločenskej potreby posilniť rozvoj, udržateľnosť a dostupnosť sociálnych služieb v zariadeniach krízovej intervencie v rámci zabezpečenia ústavného práva každého, kto je v hmotnej núdzi, na zabezpečenie základných životných podmienok, a to aj spolufinancovaním týchto sociálnych služieb vo vybraných druhoch novo vzniknutých zariadení, zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly ministerstva, reagujúc tak na neuspokojený dopyt po týchto sociálnych službách.

Vzhľadom na požiadavky aplikačnej praxe, navrhovaná právna úprava umožňuje obciam a neverejným poskytovateľom sociálnych služieb podať na rozpočtový rok 2025 žiadosť o poskytnutie finančného príspevku z rozpočtovej kapitoly ministerstva aj po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty pre podanie tejto žiadosti (bola ňou lehota od 1. júla do 31. augusta 2024), a to konkrétne

- v „dodatočnej“ novoustanovenej lehote do 31. marca 2025, ak ide o poskytovateľa sociálnej služby v zariadení, pre ktoré je finančný príspevok na rozpočtový rok 2025 určený, ktorému vzniklo oprávnenie poskytovať sociálnu službu v tomto zariadení po 31. auguste 2024 v lehote do 31. decembra 2024,
- v „dodatočnej“ novoustanovenej lehote od 1. mája 2025 do 30. júna 2025, ak ide o poskytovateľa sociálnej služby v zariadení, pre ktoré je finančný príspevok na rozpočtový rok 2025 určený, ktorému vzniklo oprávnenie poskytovať sociálnu službu v tomto zariadení v lehote od 1. januára 2025 do 30. júna 2025.

Táto právna možnosť podania žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025 v „dodatočnej“ novoustanovenej lehote je však viazaná len na novo registrované zariadenia sociálnych služieb po 31. auguste 2024 v ustanovených lehotách – teda musí poskytovateľovi vzniknúť oprávnenie poskytovať sociálnu službu v tomto konkrétnom zariadení na konkrétnom mieste poskytovania zápisom do registra sociálnych služieb, až po 31. auguste 2024 najneskôr však do 30. júna 2025.

Aj v týchto prípadoch uplatnenia „dodatočnej lehoty“ pre možnosť poskytnutia finančného príspevku na rozpočtový rok 2025 pre novo registrované zariadenia po 31. auguste 2024, bude podmienkou vzniku nároku na tento finančný príspevok preukázanie verejného záujmu na začatí poskytovania sociálnej služby (v konkrétnom druhu zariadenia na konkrétnom mieste jej poskytovania), a to písomným vyjadrením príslušnej obce, resp. vyššieho územného celku o súlade poskytovania tejto sociálnej služby s komunitným plánom sociálnych služieb príslušnej obce, resp. s koncepciou rozvoja sociálnych služieb príslušného vyššieho územného celku.

Návrh nariadenia vlády je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, inými zákonmi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskej únie. Návrh nariadenia vlády nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh nariadenia vlády v súlade s doložkou vybraných vplyvov bude mať pozitívne sociálne vplyvy a vplyv na rozpočet verejnej správy, nebude mať vplyv na životné prostredie, ani vplyv na informatizáciu, podnikateľské prostredie, na manželstvo, rodičovstvo a rodinu a ani vplyv na služby verejnej správy pre občana.